

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

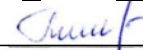
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять з дисципліни
«МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ»
для студентів денної та заочної форми навчання
рівень вищої освіти - магістр

спеціальності 073 «Менеджмент»

спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено
на засіданні групи забезпечення спеціальності
Протокол № 2 від «25» 09 2023р.
Голова групи Павленко О.П.

Затверджено
на засіданні групи забезпечення спеціальності
Протокол № 2 від «25» 09 2023р.
Голова групи Головіна О.І.

Затверджено
на засіданні кафедри _____
Протокол № 2 від «04» 09 2023р.
Завідувач кафедри Павленко О.П.

Одеса 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять з дисципліни
«МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ»
для студентів денної та заочної форми навчання
рівень вищої освіти - магістр

спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено
на засіданні групи забезпечення спеціальності
Протокол № 2 від «25» 09 2023р.

Затверджено
на засіданні групи забезпечення спеціальності
Протокол № 2 від «25» 09 2023р.

Одеса 2023

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальностями «Менеджмент», «Публічне управління та адміністрування» / Розмарина А.Л. Одеса: ОДЕКУ, 2023. 23 с., укр. мова.

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальна частина.....	5
1.1 Передмова.....	5
1.2 Перелік навчальної літератури.....	7
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять.....	9
2.1 Тема 1. Суть і характерні риси міжнародного менеджменту	9
2.2 Тема 2. Середовище міжнародного менеджменту	10
2.3 Тема 3. Стратегічне планування в міжнародних корпораціях	11
2.4 Тема 4. Прийняття рішень у міжнародних корпораціях	12
2.5 Тема 5. Контроль і звітність міжнародних корпорацій	13
2.6 Тема 6. Технологічна політика міжнародних корпорацій	15
2.7 Тема 7. Фінансовий менеджмент у міжнародних корпораціях	16
2.8 Тема 8 Міжнародна економічна інтеграція та євроінтеграція України....	17
3. Приклади тестових завдань до іспиту.....	19

1 Загальна частина

1.1 Передмова

У дисципліні «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція» вивчаються основи організації системи управління зовнішньоекономічною діяльністю юридичних осіб на етапі трансформації та євроінтеграції України до світового економічного простору.

Методичні вказівки до проведення практичних занять студентів з дисципліни «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція» містять повчання з вивчення дисципліни, що дозволяють поглибити та закріпити теоретичні знання, одержані студентами на лекційних заняттях та під час самостійної роботи, прищепити їм практичні навички застосування теорії до розв'язання задач, аналізу конкретних ситуацій і розроблення пропозицій.

Методичні вказівки охоплюють усі основні теми з дисципліни «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція». До кожної теми практичних занять надається докладний план, практичні завдання і ситуаційні вправи, а також пропонуються теми для проведення виступів, дискусій та презентацій. Доповіді повинні бути стислими (до 10-15 хвилин), змістовними, обґрунтованими конкретними сучасними даними, розрахунками та прикладами.

Після виконання практичних завдань студенти повинні вміти:

- аналізувати стан і тенденції розвитку міжнародних корпорацій;
- використовувати інструменти аналізу середовища діяльності міжнародних компаній з урахуванням особливостей країн їх діяльності;
- використовувати сучасні інструменти міжнародного менеджменту в діяльності українських підприємств;
- враховувати особливості реалізації основних функцій менеджменту в практиці управління міжнародними корпораціями;
- застосовувати сучасні методи та інструменти розв'язання міжнародними корпораціями ключових технологічних, фінансових, торговельних, інвестиційних проблем;
- оцінювати закономірності та тенденції розвитку міжнародної економічної інтеграції та глобального менеджменту.

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція» призначені для допомоги у практичних заняттях з вказаної дисципліни студентам денної і заочної форм навчання.

Силлабусом з дисципліни «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція» передбачено проведення навчальних занять у вигляді лекцій та практичних занять. Підсумкова атестація - іспит.

Практичний модуль з практичних занять містить у собі два відповідних змістовних модулі (ЗМ-П1 і ЗМ-П2).

Після вивчення практичного змістовного модулю 1 (ЗМ-П1) студент має вміти: аналізувати стан і тенденції розвитку міжнародних корпорацій;

використовувати інструменти аналізу середовища діяльності міжнародних компаній з урахуванням особливостей країн їх діяльності; використовувати сучасні інструменти міжнародного менеджменту в діяльності українських підприємств; застосовувати основні організаційні та методичні підходи до стратегічного планування та прийняття управлінських рішень в міжнародних операціях.

Після вивчення практичного змістовного модулю 2 (ЗМ-П2) студент має вміти: враховувати особливості реалізації основних функцій менеджменту в практиці управління міжнародними корпораціями; застосовувати сучасні методи та інструменти розв'язання міжнародними корпораціями ключових технологічних, фінансових, торговельних, інвестиційних проблем; оцінювати закономірності та тенденції розвитку міжнародної економічної інтеграції та глобального менеджменту; розробляти пропозиції щодо розвитку міжнародної фінансової діяльності та започаткування міжнародних інвестиційних програм і проектів.

Методика проведення та оцінювання контрольних заходів ЗМ-П1, ЗМ-П2 полягає в оцінюванні активності студента на практичних заняттях, правильності виконання завдань і повноті відповідей на запитання.

Поточний контроль роботи студента у вигляді отриманих балів заноситься в інтегральну відомість з навчальної дисципліни і сума балів, яку отримав студент за всіма змістовними модулями формують кількісну оцінку.

Для заочної форми навчання контроль виконання практичних робіт здійснюється за допомогою системи е-навчання університету і складається з оцінювання виконаних завдань, які надають студенти в особистому профілі електронного курсу «Міжнародний менеджмент та євроінтеграція» системи е-навчання в зазначені у курсі терміни.

Формою підсумкового контролю є іспит, який відбувається за тестами оцінки знань базової компоненти дисципліни.

Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачені силлабусом, і набрав за модульною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за практичну частину дисципліни.

Екзаменаційна робота складається з 20 тестових завдань закритого типу за всіма темами дисципліни. Максимальна кількість балів за виконання екзаменаційної роботи дорівнює 20 балам, кожне завдання в роботі оцінюється в 1 бал. Загальна оцінка підраховується за вірними відповідями.

Підсумкова оцінка з дисципліни є усередненою між кількісною оцінкою поточних контролюючих заходів та кількісною оцінкою семестрового контролюючого заходу (іспиту).

1.2 Перелік навчальної літератури

Основна література

1. Рокоча В.В. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. / В.В. Рокоча, Б.М. Одягайло, В.І. Терехов. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2016. 172 с.
2. Юхименко П. І., Гацька Л. П., Півторак М. В. та ін. Міжнародний менеджмент. навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
3. Міжнародний менеджмент: конспект лекцій / Укладач К.В. Савченко. Суми: Вид-во СумДУ, 2009. 154 с.
4. Менеджмент міжнародної діяльності підприємств: навч. посіб. Уклад.: А.Р Дунська, К.О. Кузнецова. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 154 с.
5. Міжнародний бізнес: навч. посіб. / під заг. ред. Т.В. Орехової. Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2017. 425 с.
6. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції: навч. посіб. / І.Ю. Матюшенко, С.В. Беренда, В.В. Резніков. Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. 496 с.
7. Улибіна В.О. Міжнародні економічні відносини: конспект лекцій. Одеса: ТЕС, 2012. 108 с.
8. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 256 с.
9. Репозитарій ОДЕКУ URL: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/>

Додаткова література

1. Міжнародна економіка: навч. посіб. / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, Т.М. Камінська та ін.; за заг. ред. С. М. Макухи. Х.: Право, 2012. 192 с.
2. Міжнародний маркетинг: навч. посіб. / С. І. Чеботар та ін.; за ред. проф. С. І. Чеботара. Суми: Папірус, 2015. 367 с.
3. Міжнародний маркетинг: навч. посіб. / Т. В. Князева, Ю. П. Колбушкін, С. В. Петровська та ін. К.: НАУ, 2019. 164 с.
4. Міжнародний маркетинг: підручник / Я. С. Ларіна та ін.; за ред. О. І. Бабічевої. Київ: Гельветика, 2018. 451 с.
5. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
6. Гіл, Чарлз В.П. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / Пер. з англ. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 856 с.
7. Вергун В.А., Ступницький О.І. Контролінг у системі міжнародного бізнесу: навч. посіб. / МОН України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2011. 319 с.

8. Транснаціональні корпорації: навч. посіб. / В.Рокоча, О.Плотніков, В.Новицький та ін. К.: Таксон, 2001. 304 с.
9. Ястреб М.П., Чорний Г.М. Основи міжнародного менеджменту (Управління в міжнародних фірмах): навч. посіб. К.: НУБіП України, 2012. 148 с.
10. Рогач О. Теорії міжнародного бізнесу: підручник/ МОН України, Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка.. Київ: Київський ун-т, 2018. 687 с.
11. Міжнародний фінансовий менеджмент: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, М. В. Колісник, І. Б. Олексів, В. В. Івасюк. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 192 с.
12. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи // Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. 2022. №1-2 (187-188). URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: www.bank.dov.ua
4. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.prezident.gov.ua/>
7. Портал Ліга-Закон. Законодавство України. URL: <http://search.ligazakon.ua>.
8. ЛІГАБізнесІнформ. URL: www.liga.net/.
9. Право. Україна. URL: www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.
10. Офіційний електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua.

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема 1. Суть і характерні риси міжнародного менеджменту

План заняття

1. Суть міжнародного бізнесу та періодизація його розвитку.
2. Глобалізація та інтернаціоналізація міжнародного бізнесу.
3. Транснаціональні корпорації як об'єкт міжнародного менеджменту.
4. Суть міжнародного менеджменту та основні національні школи менеджерів.

Питання для самоперевірки

1. Чим саме національний бізнес принципово відрізняється від міжнародного?
2. Чому міжнародний бізнес розвивається швидшими темпами, ніж національний?
3. Яке існує співвідношення між поняттями «міжнародний бізнес», «міжнародний менеджмент», «загальний менеджмент»?
4. Сформулюйте риси сучасного міжнародного бізнесу.
5. Які критерії покладено в основу періодизації розвитку міжнародного менеджменту?
6. Які фактори прискорюють або гальмують процес глобалізації?

Практичні завдання

1. Проведіть порівняльний аналіз загальних та спеціальних принципів міжнародних економічних відносин.
2. Підберіть статистичні дані, що характеризують динаміку розвитку міжнародних економічних відносин України за останні роки.
3. Наведіть приклади підприємств в Україні, які мають прямі іноземні інвестиції, та проаналізуйте ефективність їх використання.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Періодизація розвитку міжнародного бізнесу.
2. Проблеми та перспективи розвитку міжнародного бізнесу в сучасних умовах.
3. Роль держави у регулюванні міжнародного бізнесу.
4. Особливості основних форм міжнародного бізнесу.
5. Аналіз провідних концепцій та шкіл міжнародного бізнесу.

Література: основна [1, с.10-26; 2, с.5-51, 3, с.5-15], додаткова [1, 2, 5, 8, 10], інформаційні ресурси [1, 2, 5, 8].

Тема 2. Середовище міжнародного менеджменту

План заняття

1. Загальне поняття про середовище міжнародного менеджменту.
2. Політико-правове середовище міжнародних корпорацій.
3. Економічне середовище міжнародних корпорацій.
4. Соціально-культурне середовище міжнародних корпорацій.
5. Технологічне середовище міжнародного менеджменту.

Питання для самоперевірки

1. Які складові зовнішнього середовища менеджменту?
2. У чому полягають реальні можливості виходу українських фірм на зовнішні ринки?
3. Що потрібно знати менеджеріві ТНК про аналіз економічного середовища?
4. Правовий аналіз середовища: що важливо врахувати для прийняття управлінських рішень?
5. Що є важливим для міжнародного менеджера в політичних аспектах середовища?
6. Яка роль маркетингового аналізу для прийняття рішень у міжнародному бізнесі?
7. У чому полягає значення міжнародного права для функціонування і розвитку міжнародного менеджменту?

Практичні завдання

1. Проведіть класифікацію середовища міжнародного менеджменту.
2. Проаналізуйте ключові характеристики національних економік як елемента середовища міжнародного бізнесу і менеджменту. Наведіть приклади.
3. У наведених ситуаціях країни знаходяться на різних рівнях соціально-економічного розвитку та характеризуються різним типом соціально-економічної політики. Потрібно проаналізувати, в якій з країн буде більша схильність до поточного, а в якій до майбутнього споживання:
 - 1) в Угорщині, яка активно здійснює економічні реформи і швидко перейшла до ринкової економіки;
 - 2) в Японії, яка випереджає інші країни за темпами розвитку новітніх технологій;
 - 3) в Брунеї, де є великі запаси газу, які не потребують значних інвестицій для їх розробки.
4. Проаналізуйте, які українські компанії ефективно використовують національні переваги для виходу на міжнародні ринки.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Особливості функціонування міжнародного бізнесу в сучасних умовах.
2. Франчайзинг як один із способів міжнародної кооперації зі збуту товарів та послуг.
3. Аналіз політико-правового, економічного, соціально-культурного та інфраструктурного середовища міжнародного бізнесу.

Література: основна [1, с.27-36; 2, с.56-70; 3, с.16-22], додаткова [1, 3], інформаційні ресурси [1-5, 8].

Тема 3. Стратегічне планування в міжнародних корпораціях

План заняття

1. Суть міжнародного стратегічного планування.
2. Сучасні стратегічні орієнтації транснаціональних корпорацій.
3. Основні типи міжнародних стратегій.
4. Основні етапи розробки і реалізацій міжнародних стратегій.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає відмінність міжнародних стратегій?
2. У чому полягає необхідність стратегічного планування для ТНК?
3. Визначте суть і склад імперативів міжнародних стратегій.
4. Які існують стратегічні орієнтації міжнародних корпорацій?
5. У чому полягає зв'язок міжнародних стратегій і національних культур?
6. У чому полягають переваги глобального розміщення виробництва?
7. Які існують основні типи міжнародних стратегій?
8. Які є основні етапи розробки міжнародних стратегій?
9. Які існують особливості стратегічного планування в різних формах міжнародного бізнесу?
10. Чим відрізняється система планування в міжнародних і національних компаніях?

Практичні завдання

1. Обґрунтуйте необхідність стратегічного планування для міжнародних корпорацій.
2. Серед діючих в Україні ТНК знайдіть приклади етноцентризму, поліцентризму, регіоцентризму і геоцентризму.

3. Визначте сильні і слабкі сторони стратегії росту компанії «Мак-Дональдс» в Україні.

4. Обґрунтуйте, чи повинні українські підприємства вводити протекціоністський захист на виробництво вітчизняних товарів, таких як: цукор, пшениця, металевий прокат, текстиль, мінеральні добрива, лікарські препарати, автомобілі. Які засоби стратегії протекціоністського захисту треба застосувати до тої чи іншої групи українських товарів?

5. Польські виробники продовольчих товарів зазнають збитків через імпорт продовольства. Який метод зовнішньоторговельної політики (імпортний тариф, імпорту квоту, державне субсидування фермерських господарств тощо) доцільно використати для обмеження імпорту. Обґрунтувати.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Характеристика основних типів міжнародних стратегій на прикладі відомих міжнародних корпорацій.
2. Стратегічні орієнтації міжнародних корпорацій.
3. Відмінності та особливості системи планування в міжнародних і національних компаніях.

Література: основна [1, с.42-47; 2, с.187-211; 3, с.23-33; 5, с.228-249], додаткова [6, 8, 10], інформаційні ресурси [1, 7-10].

Тема 4. Прийняття рішень у міжнародних корпораціях

План заняття

1. Суть та особливості прийняття рішень у міжнародних корпораціях.
2. Вплив національних культур на прийняття управлінських рішень.
3. Ключові сфери прийняття рішень у міжнародних корпораціях.
4. Управління політичними ризиками.

Питання для самоперевірки

1. Чим відрізняються управлінські рішення ТНК від рішень національних компаній?
2. Що таке централізація управлінських рішень?
3. Які переваги і недоліки притаманні децентралізованим рішенням?
4. В яких чотирьох сферах приймаються централізовані рішення?
5. Як вибрати оптимальне співвідношення між централізацією і децентралізацією?
6. У чому полягають особливості міжнародних альтернатив?

7. Яким чином враховуються політичні ризики в процесі прийняття рішень?
8. Які країни можна порівняти в процесі прийняття управлінських рішень?
9. Яким чином оцінюється ефективність управлінських рішень ТНК?

Практичні завдання

1. Проведіть порівняльний аналіз особливостей прийняття рішень у міжнародних корпораціях в умовах певних національних культур.
2. Знайдіть матеріали щодо практики прийняття рішень у відомих міжнародних корпораціях (General Motors, Nissan, Tesla Inc, IBM, Samsung, Apple, Amazon тощо).
3. Наведіть приклади ТНК, які мають інвестиції в Україні, дайте характеристику їх міжнародним стратегіям.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Аналіз методів прийняття рішень у міжнародних корпораціях.
2. Фактори, що впливають на рівень централізації і децентралізації рішень у міжнародних операціях.
3. Метод сценарного планування: переваги та недоліки.
4. Критерії кількісної оцінки політичних ризиків у міжнародному бізнесі.

Література: основна [1, с.56-62; 2, с.131-143; 3, с.34-40], додаткова [2, 5, 6, 8, 10], інформаційні ресурси [7, 8, 10].

Тема 5. Контроль і звітність міжнародних корпорацій

План заняття

1. Особливості контролю в міжнародних корпораціях.
2. Основні системи контролю в міжнародних корпораціях.
3. Техніка контролю в міжнародних корпораціях.
4. Звітність у міжнародному менеджменті.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягають особливості контролю ТНК?
2. Які відмінності у контролі існують у різних країнах?
3. Які існують основні системи контролю міжнародних корпорацій?
4. Що являє собою техніка контролю в міжнародному менеджменті?

5. Які складові інформаційного забезпечення звітності міжнародних компаній?
6. У чому полягають обмеження потоків міжнародних даних?
7. У чому полягають завдання фінансового контролю міжнародних компаній?
8. Як контролюється якість у міжнародних корпораціях?

Практичні завдання

1. Проаналізуйте переваги та недоліки основних складових системи контролю в міжнародних корпораціях:

- 1) особистий контроль;
- 2) бюрократичний контроль;
- 3) контроль за результатами;
- 4) культурний контроль.

2. Серед стандартів обліку виокремлюють:

1) Британо-американо-голландську групу (Велика Британія, США, Нідерланди, Канада, Мексика, Індія, Австралія, Південна Африка, Нова Зеландія, Малайзія, Індонезія, Таїланд, країни Центральної Америки та ін.);

2) Європейсько-японську групу (країни Європейського Союзу, Швейцарія, Японія, Єгипет та ін.);

3) Південно-американську групу (країни Латинської Америки).

Порівняйте ці стандарти та визначте, чим вони відрізняються. Які з міжнародних стандартів запроваджені в Україні?

3. Серед документів міжнародної фінансової звітності ключову роль відіграють п'ять:

1) Звіт про прибутки (США) або рахунок прибутків і збитків (Великобританія).

2) Баланс.

3) Звіт про акціонерний капітал.

4) Звіт про зміну фінансової позиції.

5) Звіт про грошові потоки.

На прикладі визначених вище форм будь-якої міжнародної корпорації чи української компанії, яка займається зовнішньо-економічною діяльністю, проаналізуйте її фінансовий стан та перспективи подальшого розвитку.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Проблеми в контролі діяльності відділень міжнародних компаній.
2. Вплив національних стандартів бухгалтерського обліку на процес контролю в українських відділеннях ТНК.
3. Контролінг у практиці діяльності американських, британських і німецьких міжнародних корпорацій.

4. Інтеграція України у міжнародну систему звітності і контролю.

Література: основна [1, с.81-86; 2, с.283-292; 3, с.75-91], додаткова [6, 7, 9], інформаційні ресурси [1, 4, 5, 10].

Тема 6. Технологічна політика міжнародних корпорацій

План заняття

1. Особливості сучасного технологічного розвитку.
2. Міжнародний ринок технологій.
3. Організація технологічної діяльності міжнародних корпорацій.
4. Система тотального управління якістю в міжнародних корпораціях

Питання для самоперевірки

1. Що таке інтернаціоналізація технологічної політики?
2. Які цілі технологічної політики ТНК?
3. Які складові міжнародного ринку технологій?
4. Які особливості притаманні розвитку сучасних технологій?
5. В який спосіб організовано сучасний міжнародний ринок технологій?
6. Як саме фінансуються науково-технічні розробки?
7. Які типи міжнародних організацій діють у сфері науково-технічного прогресу?
8. Як пов'язана національна науково-технічна політика з розвитком новітніх технологій на світових ринках?

Практичні завдання

1. Використовуючи джерела масової інформації знайдіть приклади, які ілюструють особливості сучасного технологічного розвитку (s-крива, перевага нападників тощо).
2. Розкрийте особливості тотальної системи управління якістю у міжнародних компаніях.
3. Компанія IBM продає комплектуючі для складання і готові комп'ютери в Німеччину. Німеччина запроваджує високе імпортне мито на ввезення готових комп'ютерів з метою захисту власних виробників та збільшує податок на прибуток іноземних компаній. Проаналізуйте можливі дії компанії IBM з метою скорочення обсягу податків на прибуток та збереження своїх конкурентних позицій на німецькому ринку.
4. Американська компанія Microsoft на ринку комп'ютерних технологій продає нову версію своєї комп'ютерної програми. Обґрунтувати, який засіб платежу за ліцензію (роялті, паушальний платіж, участь у прибутку або

участь у власності) необхідно включити у ліцензійну угоду при продажу програми:

- 1) індивідуальним користувачам;
- 2) компаніям, які розробляють прикладні програми;
- 3) компанії, яка хотіла б стати генеральним дистриб'ютором компанії Microsoft;
- 4) компанії, яку Microsoft розглядає в якості потенційної іноземної філії або дочірньої компанії.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Аналіз факторів, що впливають на форми співробітництва у сфері новітніх технологій у сучасних умовах.
2. Способи комерційної та некомерційної передачі технологій.
3. Переваги та недоліки франчайзингу при міжнародному обміні технологіями.
4. Інжиніринг: сфери застосування інжинірингових послуг.
5. Проблеми та перспективи українських високотехнологічних компаній на світовому ринку новітніх технологій.

Література: основна [1, с.88-94; 2, с.346-358; 3, с.92-106], додаткова [2, 4, 6, 9], інформаційні ресурси [5, 7-10].

Тема 7. Фінансовий менеджмент у міжнародних корпораціях

План заняття

1. Міжнародне фінансове середовище.
2. Управління валютними ризиками.
3. Управління довгостроковими активами і зобов'язаннями міжнародних корпорацій.
4. Трансферне ціноутворення в міжнародних корпораціях.

Питання для самоперевірки

1. Що таке фінансове середовище міжнародних корпорацій?
2. Які основні типи міжнародних фінансових організацій?
3. У чому полягають принципові відмінності фінансового менеджменту національних компаній від міжнародного фінансового менеджменту?
4. Що таке міжнародний ефект Фішера?
5. Які існують типи валютних курсів?
6. Чому виникає потреба у страхуванні валютних ризиків?
7. Які існують методи трансферного ціноутворення?
8. Які існують типи іноземних інвестицій?

Практичні завдання

1. Визначити середній крос-курс CAD/CHF, якщо USD/CHF = 1,3245, а USD/CAD = 1,8320.
2. Визначити середній крос-курс GBP/EUR, якщо GBP/USD = 1,6658, а EUR/USD = 1,3689.
3. Підприємство купило опціон на купівлю євро з параметрами:
 - сума 100 тис. євро
 - строк – 2 місяці
 - курс (страйк-ціна) – 41,65 грн./євро
 - премія (ціна опціону) - 0,05 грн./євроНа день виконання опціону курс СПОТ може скласти – 42,50 грн./євро або 42,90 грн./євро.
Визначити: 1) ціну опціону
2) прибуток (збиток) на день виконання опціону
4. Наведіть приклади, як трансферні ціни можуть використовуватися транснаціональними корпораціями для мінімізації податків.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Методи страхування валютних ризиків.
2. Інструментами управління операційними валютними ризиками, які використовують міжнародні компанії.
3. Вплив криптовалюти на сучасний міжнародний бізнес вони здійснюють?
4. Особливості трансферного ціноутворення.

Література: основна [1, с.95-109; 2, с.328-342, 3, с.107-113; 5, с.319-350], додаткова [1, 3, 4, 6, 7, 11], інформаційні ресурси [1, 7-10].

Тема 8. Міжнародна економічна інтеграція та євроінтеграція України

1. Історія становлення відносин України та ЄС.
2. Програмні документи у сфері євроінтеграційної політики України.
3. Основні напрями євроінтеграції України з ЄС.
4. Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції.
5. Екологічний вимір євроінтеграції.

Питання для самоперевірки

1. Визначте сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ) та євроінтеграції (ЄІ).

2. Які програмні документи існують у сфері євроінтеграційної політики України?
3. Визначте цілі і значення ЄІ.
4. Проаналізуйте фактори розвитку євроінтеграції.
5. Визначте основні напрями євроінтеграції України з ЄС.
6. Проаналізуйте сучасний стан і перспективи української євроінтеграції.
7. У чому полягає екологічний вимір євроінтеграції?
8. Визначте причини та ознаки глобалізаційних процесів.
9. Проаналізуйте позитивні та негативні наслідки глобалізації.
10. У чому полягають найбільш загрозливі наслідки глобалізації?
11. Чим зумовлене, на Вашу думку, загострення глобальних проблем?

Практичні завдання

1. Визначте сучасні форми інтернаціоналізації світової економіки та обґрунтуйте їх вплив на динаміку міжнародного економічного співробітництва України.
2. Проведіть SWOT-аналіз (сильні, слабкі сторони, погрози, можливості) сучасної зовнішньоекономічної стратегії України.
3. Країна - виробник та експортер сільськогосподарської продукції прагне створити митний союз з країною – виробником та експортером промислової продукції. Обґрунтуйте доцільність та ефективність створення митного союзу між цими країнами.
4. У міжнародній економіці існує твердження, що економічна інтеграція між країнами, що розвиваються, не забезпечуватиме істотне зростання їх добробуту через монокультурний характер економіки та експортної сфери. Поясніть це твердження та обґрунтуйте власну точку зору.

Теми виступів, дискусій та презентацій

1. Основні форми міжнародної економічної інтеграції.
2. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції.
3. Проблеми та перспективи міжнародної економічної інтеграції України у сучасних умовах.
4. Причини та ознаки глобалізаційних процесів. Сучасні глобальні проблеми.

Література: основна [3, с.143-153; 6, с.14-69, с.118-274], додаткова [1, 5, 12], інформаційні ресурси [1, 7-10].

3. Приклади тестових завдань до іспиту

1. Основні причини здійснення міжнародного бізнесу:

- а) вихід до нових джерел корисних копалин і сировини;
- б) Доступ до нових ринків робочої сили;
- в) Прагнення до нових ринків збуту;
- г) всі відповіді вірні.

2. Ера концесій тривала в період:

- а) 1500—1850 рр.;
- б) 1850—1914 рр.;
- в) 1914 — 1945 рр.;
- г) 1945—1970 рр.

3. Ера національних держав була в період:

- а) 1500—1850 рр.;
- б) 1850—1914 рр.;
- в) 1914 — 1945 рр.;
- г) 1945—1970 рр.

4. Взаємодія відділень міжнародної корпорації, за якої виготовлення і реалізація певної продукції на міжнародних ринки закріплюється за відповідними відділеннями з урахуванням усіх витрат – це:

- а) вертикальна інтеграція;
- б) горизонтальна інтеграція;
- в) інтернаціоналізація;
- г) глобалізація.

5. Особливий вид менеджменту, головними цілями якого є формування, розвиток і використання конкурентних переваг фірми за рахунок можливостей ведення бізнесу в різних країнах і відповідного використання економічних, соціальних, демографічних, культурних та інших особливостей цих країн і міждержавної взаємодії, називається:

- а) порівняльний менеджмент;
- б) інвестиційний менеджмент;
- в) міжнародний менеджмент;
- г) стратегічний менеджмент;

6. Метод досліджень Чиказької школи бізнесу ґрунтується на:

- а) залученні до викладання менеджерів-практиків, які мають певний хист до педагогічної роботи і досвід викладацької діяльності;
- б) самостійних дослідженнях слухачами публікацій і діяльності корпорацій з певних питань, наступному обговоренні отриманих висновків і результатів і внесенні пропозицій щодо прийняття відповідних рішень у компаніях;
- в) підготовці фахівців у навчальних центрах усередині компаній, орієнтуючись насамперед на власний досвід фірми.

7. Сукупність різноманітних відносин і інтересів різних груп і організацій, які складаються у всіх країнах, де корпорація здійснює свої ділові операції, називається:

- а) середовище міжнародного менеджменту;
- б) міжнародне право;
- в) міжнародний менеджмент.

8. *Жорсткий розподіл ділового й особистого в діловій практиці і поведінці, а також орієнтація на реальну справу, що приносить користь, повага і прагнення до матеріального достатку і заробляння грошей, характерний для національного стереотипу:*

- а) Великобританії;
- б) Франції;
- в) Японії;
- г) США.

9. *Особливий вид діяльності на підприємстві, який зосереджений на спостереженні за процесом управління та на його оцінці, - це:*

- а) планування;
- б) прогнозування;
- в) оперативне управління;
- г) контроль.

10. *Прямий контроль в міжнародних корпораціях включає:*

- а) контроль щомісячної звітності;
- б) контроль за фінансовими співвідношеннями;
- в) контроль за результатами;
- г) відрядження вищих менеджерів до зарубіжних відділень.

11. *Контроль, що здійснюється через систему процедур і правил, що регламентують діяльність підрозділів, - це:*

- а) особистий контроль;
- б) бюрократичний контроль;
- в) контроль за результатами;
- г) культурний контроль.

12. *Контроль, що передбачає регулювання поведінки працівників за допомогою спільних цінностей, норм, традицій, ритуалів, переконань та інших складових організаційної культури, називається:*

- а) особистий контроль;
- б) бюрократичний контроль;
- в) контроль за результатами;
- г) культурний контроль.

13. *Сукупність економічних відносин між фірмами різних країн у галузі використання зарубіжних науково-технічних досягнень називається:*

- а) венчурний бізнес;
- б) лізинг;
- в) трансфер технологій;
- г) інжиніринг.

14. *Інжиніринг - це:*

а) торгівля високотехнологічною продукцією;
б) надання на комерційній основі різних консультаційних послуг виробничого, комерційного, науково-технічного характеру;

в) сукупність економічних відносин між фірмами різних країн у галузі використання зарубіжних науково-технічних досягнень.

15. Співвідношення купівельної спроможності окремих валют до певної групи товарів та послуг у двох країнах, називається:

- а) паритет відсоткових ставок;
- б) паритету купівельної спроможності валюти;
- в) ефект Фішера»;
- г) міжнародний ефект Фішера».

16. Як називається економічна теорія, яка стверджує, що очікувана диспропорція між курсом двох валют приблизно дорівнює різниці між номінальними процентними ставками їх країн:

- а) теорія паритету купівельної спроможності валюти;
- б) теорія незміщеного форвардного курсу;
- в) «ефект Фішера»;
- г) «міжнародний ефект Фішера».

17. Валюті угоди, при яких сторони домовляються про постачання обумовленої суми іноземної валюти через певний строк після укладання угоди за курсом, який зафіксовано в момент її укладання, - це:

- а) валютний арбітраж;
- б) операції на умовах СПОТ;
- в) форвардні угоди;
- г) операції на умовах СВОП.

18. Валютні операції, при яких валюта постачається продавцем покупцеві не пізніше другого робочого дня з дня укладання угоди, називаються:

- а) арбітраж;
- б) операції на умовах СПОТ;
- в) форвардні угоди;
- г) опціон.

19. Валютна угода, що засвідчує право на купівлю (продаж) валюти протягом певного періоду часу за встановленою в угоді ціною, це:

- а) валютний опціон;
- б) валютний ф'ючерс;
- в) арбітражна угода;
- г) операція на умовах СПОТ.

20. Короткострокове управління операційними валютними ризиками включає:

- а) форвардні валютні контракти;
- б) ф'ючерсні валютні контракти;
- в) хеджування короткостроковим кредитом;
- г) усі перелічені вище засоби.

21. Різниця між курсами продавця і покупця називається:

- а) валютна маржа;
- б) опціон;

- в) ф'ючерс;
- г) валютний курс.

22. *Співвідношення двох валют, яке впливає з їх курсу до третьої валюти, називається:*

- а) валютний курс;
- б) крос-курс;
- в) валютна маржа;
- г) арбітраж.

23. *Визначення курсу валют називається:*

- а) крос-курс;
- б) оборотність валют;
- в) валютна маржа;
- г) котирування валют.

24. *Котирування, при якому курс одиниці іноземної валюти виражається в національній валюті, називається:*

- а) пряме;
- б) непряме;
- в) обмежене.

25. *Якісно новий етап розвитку і форма прояву інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає зближення і взаємоприспосовування, переплетення всіх структур національних господарств, - це:*

- а) міжнародна економічна інтеграція
- б) глобалізація;
- в) дезінтеграція;

26. *Ліквідація країнами митних бар'єрів у взаємній торгівлі – це:*

- а) митний союз;
- б) спільний ринок;
- в) зона вільної торгівлі;
- г) економічний союз.

27. *До чинників, які впливають на глобалізаційні процеси, відносяться:*

- а) чинники відцентрової дії;
- б) чинники доцентрової і відцентрової дії;
- в) чинники доцентрової дії;
- г) чинники доцентрової, відцентрової і стимулюючої дії.

28. *Глобалізація і глобальна економіка – це:*

- а) поняття тотожні;
- б) поняття взаємопов'язані;
- в) поняття різноспрямованого змісту;
- г) глобалізація є характерною рисою глобальної економіки.

29. *Домінування інтересів світового суспільства над національними інтересами є особливістю:*

- а) національної економіки;
- б) відкритої економіки;
- в) глобальної економіки;

г) інтеррегіонального співробітництва.

30. *Досягнення економічного розвитку є:*

- а) глобальною метою;
- б) універсальною метою;
- в) загальною метою;
- г) специфічною метою.

30. *Причини обмеження міжнародної передачі технології:*

- а) бажання утримати технологічне лідерство, міркування національної безпеки, міжнародні домовленості;
- б) бажання утримати технологічне лідерство та міркування національної безпеки, політичні та соціальні фактори;
- в) відсутність економічних стимулів, політичні та соціальні фактори, слабе юридичне забезпечення, небезпека використання прогресивних технологій у воєнних цілях;
- г) політико-правові та соціальні обставини.

31. *До некомерційних форм передачі технології не належать:*

- а) науково-технічні публікації;
- б) особисті контакти вчених і спеціалістів;
- в) інжиніринг;
- г) наукові конференції.

32. *Періодичні відчислення від доходів покупця на протязі періоду дії угоди, що встановлюються у вигляді певних фіксованих ставок (у відсотках) і виплачуються ліцензіатом через узгоджені відрізки часу, називаються:*

- а) участь у прибутку;
- б) участь у власності;
- в) роялті;
- г) паушальний платіж.

33. *Твердо зафіксована в ліцензійній угоді сума винагороди, здійснювана одноразово і не залежного від обсягу виробництва або збуту ліцензійної продукції, - це:*

- а) роялті;
- б) паушальний платіж;
- в) участь у прибутку;
- г) участь у власності.

34. *Роялті можуть визначатися:*

- а) із вартості виробленої за ліцензією продукції;
- б) із суми продажу ліцензованої продукції;
- в) з одиниці випущених чи реалізованих виробів у вигляді відсотків;
- г) всі відповіді вірні.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до проведення практичних занять з дисципліни
«МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ»
для студентів денної та заочної форми навчання
рівень вищої освіти - магістр
Спеціальність «Менеджмент»
Спеціальність «Публічне управління та адміністрування»

Укладач: к. е. н. Розмарина А.Л.

Підп. до друку

Формат

Папір

Умовн. друк. арк..

Тираж

Зам. №

Надруковано з готового оригінал-макету

Одеський державний екологічний університет

65016, Одеса, вул. Львівська, 15
